

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 119

31 липня 2025 р.

м. Переяслав

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

31 липня 2025 року

Вип. 119

Збірник наукових праць

Переяслав – 2025

УДК 001+37(100)
ББК 72.4+74(0)
Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2025. Вип. 119. 64 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В. П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л. М. – кандидат географічних наук, доцент

Гузун А. В. – кандидат біологічних наук, доцент

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук (відповідальний за випуск)

Носаченко В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Руденко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А. А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О. Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш. С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Юхименко Н. Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

©Рада молодих учених університету

УДК 378:373.091.12.011.3-051.31:17.022.12

Валентина Матіяш, Роман Кондратенко
(Тернопіль, Україна)

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглядаються можливості педагогічних дисциплін у морально-етичному вихованні майбутніх педагогів. Акцентовується увага на ролі навчальної дисципліни «Педагогічна етика» у моральному становленні фахівця

Ключові слова: моральне виховання, морально-етична культура, етика, педагогічна етика, принципи педагогічної етики

The article deals with the possibilities of pedagogical disciplines in the moral and ethical education of future teachers. Attention is focused on the role of the discipline “Pedagogical Ethics” in the moral formation of a specialist

Key words: moral education, moral and ethical culture, ethics, pedagogical ethics, principles of pedagogical ethics

У державних документах з питань національної політики в галузі освіти пріоритетним напрямом виховної роботи із студентами закладів вищої освіти виступає моральне виховання. В умовах воєнного стану моральне виховання частково зміщується в сторону національно-патріотичного виховання. Однак виклики воєнного та повоєнного часу ставлять об'єктивну вимогу морально-етичної культури, як однієї з важливих професійних якостей майбутнього педагога.

Відомо, що стрижнем вихованості особистості є її моральність. Цілком логічно, що проблема морального виховання особистості розглядалась вітчизняними мислителями (Володимир Мономах, Іларіон, Святослав та ін.), відомими просвітителами минулого (О. Духнович, Г. Ващенко, П. Макаренко, І. Огієнко, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, С. Русова, К. Ушинський), сучасними дослідниками (І. Бех, М. Боришевський, П. Ігнатенко, О. Киричук, О. Матвієнко та ін.).

Зауважимо, що моральність педагога – найважливіший критерій, який характеризує його особистість, результати його виховної діяльності, тобто виховного впливу на підростаюче покоління та яким є соціальне замовлення.

Слід відмітити, що основні якості моральності особистості закладаються у школі. Це відбувається послідовно і поступово, адже школярі намагаються швидше і правильно осмислити та оцінити моральний зміст свого внутрішнього світу, визначити своє місце в майбутньому житті.

Між тим, проведене дослідження стосунків «учень-суспільство» дає підстави зробити висновок про деяку недостатність соціальної зрілості випускників загальноосвітніх шкіл. Головною причиною цього явища вважаємо не повну сформованість найважливіших моральних якостей. Складні соціально-економічні умови у повсякденному спілкуванні обумовлюють девальвацію моральних цінностей, дещо вульгаризацію основних моральних понять, нерозуміння моральних пріоритетів. Саме тому студентів I-II курсу вважаємо недостатньо підготовленими до сприймання курсу педагогіки. У студентів молодших курсів недостатньо сформувалась настанова на педагогічну діяльність, поверхнєве, або невизначене уявлення про зміст цієї діяльності.

Однак студентський віковий період – це період кипучої енергії, ентузіазму, прагнень, романтики, саме у цей період продовжується формування морального образу, якостей характеру, рис особистості. Для цього вікового періоду характерне багатство і багатогранність почуттів, серед яких моральні відіграють неабияку роль, спостерігається значний інтерес до моральних і етичних проблем.

Доведено, що ядром педагогічних явищ є стосунки між людьми, їх оцінки, судження, рівень сформованості моральних якостей. Цілком логічно, що в процесі викладання педагогічних дисциплін педагогічні знання переосмислюються через багатогранну призму свідомості і почуттів кожного студента. Ефективність педагогічного спілкування у системи викладач-студент на заняттях з педагогічних дисциплін буде безпосередньо залежати від якісного рівня у студентів поняття моральність, уміння у викладача визначити цей стан у конкретного студента чи групи, готовності сприймати навчальний матеріал, тобто необхідна корекція ціннісно-змістовної сторони моральних уявлень майбутніх педагогів, встановлення спільних поглядів, позицій, настрою, спрямування студентів до самоаналізу, самоконтролю, самооцінки сприятиме глибокому розумінню моральної основи педагогічних знань і майбутньої педагогічної діяльності.

Під час підготовки до вивчення кожної теми з курсу педагогіки викладачеві необхідно визначити можливий морально-етичний потенціал впливу на студента. Крім того розкриття кожної теми повинно відбуватись на основі активної розумової діяльності, їх почуттів.

Опрацювавши науковий фонд з проблеми ми дійшли висновку, що морально-етична культура студента – це інтегративна якість, яка визначається системою морально-етичних знань, умінь та стосунків. Це динамічна якість, яка формується у майбутнього педагога у процесі навчання та проходить через певні періоди. Л. Хоружа чітко визначила ці періоди:

1. Ознайомлення із специфікою педагогічної професії з елементами загальнолюдської та професійної моралі, актуалізація емоційного та інтелектуального потенціалів (реалізація засобами навчальних дисциплін «Вступ до педагогічної спеціальності», «Педагогіка»);

2. Ознайомлення із нормативними засобами педагогічної професії, формування педагогічних, морально-етичних цінностей, становлення власних морально-етичних поглядів, норм і правил педагогічної діяльності (роль навчальної дисципліни «Педагогічна етика»);

3. Удосконалення педагогічних умінь і навичок на морально-етичній основі, їх гнучкість і варіативність (реалізація засобами навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність» різних видів педагогічної практики). [3, с. 18]

Без високої морально-етичної грамотності майбутній педагог не зможе виконати свої професійні обов'язки.

Безперечно існуючі у педагогічній науці кодекси честі вчителя орієнтують студентську молодь у педагогічній культурі. Це свого роду професійні зведення правил поведінки педагога. Однак роль навчального курсу «Педагогічна етика» є пріоритетним, оскільки саме ця наука вивчає закономірності розвитку моральної свідомості вчителя, специфіку прояву загальних норм моралі в умовах професійної педагогічної діяльності, визначає характер взаємовідносин учасників педагогічного процесу, розкриває моральну і соціальну суть якостей особистості вчителя.

Е. Грішин зазначає, що основні принципи педагогічної етики (гуманізм професійної діяльності, її творчий характер, багатство морального змісту педагогічної діяльності) визначають загальний напрям діяльності майбутнього педагога, критерієм визначення норм і правил його поведінки, умовою спрямування особистості. [4, с. 147]

Отже, морально-етичне виховання – один із важливих факторів формування майбутнього педагога, а цикл педагогічних дисциплін відіграє важливу роль у його становленні в означеному аспекті.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Н.А., Дубограй А.О. Формування моральних якостей у студентів в умовах навчально-виховного процесу вищої школи. *Молодий вчений*. №10 (62), жовтень, 2018. С. 567-570.

2. Задворняк Л.С. Педагогічні умови ефективності морального виховання студентів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців. Збірник наукових праць*. Вінниця, 2015. Вип. 42. С. 237-239.

3. Хоружа Л.Л. Інструкція щодо проведення експериментальної роботи по формуванню етичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів. Київ: КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2003. 26 с.
4. Грішин Е.О. Майбутньому вчителю про основи педагогічної майстерності. Тернопіль, 1998. С. 144-167.
5. Нечипоренко М.В. Моральне виховання як педагогічна й соціальна проблема. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Харків, 2014. Вип. XXXVI. С.136-144.
6. Рахімов О.З. Роль морального виховання у формуванні особистості. *Класний керівник*. 2001. №6. С.14-17.
7. Яременко П.С. Морально-духовне виховання сучасної молоді. Київ: Лібра, 2010. 167 с.

ЗМІСТ / СОДЕРЖАНИЕ

ЕКОЛОГІЯ / ЭКОЛОГИЯ

Тетяна Гаріфулліна, Алла Соколова

ОЦІНКА АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 5

Володимир Дубовий, Станіслав Кліщенко, Олег Буда

ПІСЛЯДІЯ МУЛОВИХ МАС СТІЧНИХ ВОД ПРИ ВИРОЩУВАННІ
ПШЕНИЦІ ЯРОЇ НА УРОЖАЙНІСТЬ СИДЕРАЛЬНОЇ МАСИ ОЛІЙНОЇ
РЕДЬКИ 8

ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ / ТУРИЗМ И РЕКРЕАЦИЯ

Ольга Пригара

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ 11

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ / МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Світлана Невмержицька, Олександр Литвиненко

КОРПОРАТИВНИЙ ІМІДЖ, БРЕНДИНГ І КУЛЬТУРА
ЯК СКЛАДОВІ УСПІХУ КОМПАНІЇ 14

ЮРИДИЧНІ НАУКИ / ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Олександр Мамуня

ПРАВИЛО БОЛАР В УКРАЇНІ: ЧИ СПРИЧИНЯЄ НЕПОВІДОМЛЕННЯ
ПАТЕНТОВЛАСНИКА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ВИНАХІД? 18

Ігор Скрибка

ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ 20

МИСТЕЦТВО / ИСКУССТВО

Рсалды Оразалиева, Айдана Тұрсынғазиева

ДРЕВНИЕ САКРАЛЬНЫЕ ремесла мастеров Великой Степи 24

ПЕДАГОГІКА / ПЕДАГОГИКА

Клара Ахметова

МОНИТОРИНГ – КАК ИНСТРУМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ
ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ 27

Олександра Ващенко, Людмила Ващенко

АРТТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ
З НЕВЕРБАЛЬНИМИ ДІТЬМИ 30

Олеся Ковтун

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: РИЗИКИ ТА ПЕРЕВАГИ 33

Валентина Матіяш, Роман Кондратенко

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 36

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ /

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Оксана Градинарь

СОЗДАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ПРЕЗЕНТАЦИЙ
ПРИ ПОМОЩИ PEAR DECK 39

Максим Єна, Ольга Погудіна

ВПЛИВ СТОХАСТИЧНИХ ФАКТОРІВ СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ
АЛГОРИТМІВ УПРАВЛІННЯ ТРАФІКОМ БПЛА В МІСЬКИХ УМОВАХ 43